Ч. 116. Чернівцї, середа дня 29. мая (10. червня) 1896. Рочник XII.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

З остатних днїв.

(Замітки).

Загальні збори тов. ім. Шевченка дали знов доказ, що у нас полїтичним пристрастям дає ся нераз волю на зовсїм невідповідних до того місцях, — так они вже всїх опанували. Як комерс по львівскім концертї в честь Шевченка дав нагоду кільком старим загорілцям накинути ся (певно також для більшого пошанованя памяти Шевченка...) на своїх же людий, так і на зборах товариства ім. Шевченка знати було полїтичні антаґонїзми, з котрих для наукового товариства не могло бути нїякої користи. З одної сторони у великої частини членів товариства байдужність, задля котрої не прочитали навіть розісланих наперед справоздань, — а з другої сторони злорадна цїкавість, що мала на цїли видїл „на чімсь зловити“. Докладно випитували ся полїтичні противники голови товариства о поодинокі позициї касові, лише дивним дивом поминули мовчки найцїкавійшу позицию — довжників, в котрій стоїть сума 8000 злр. Чому-ж то? А-ну! бо в тій позициї містить ся і опозицийний орґан *Дѣло*, котрий у товариства ім. Шевченка находить все велику ласку, мимо того, що головою товариства єсть — Барвіньский... Чому о то не питали ся? Чому не подумали о тім, що як би не дохід за друк шкільних книжок, то „неодна поважна ґазета“ не бачила би сьвіта, як справедливо казав п. Паньковский? Хто на сьвітї має привілей сплачувати довги свої в друкарнї книжками, видрукованими в тій самій друкарнї, на котрі попиту нема? Нїхто не має, лише... орґан опозиционїстів в товаристві, котрого головою є осьміюваний сим орґаном „Баденюк“. Зі шкодою для наукового товариства терпить ся в друкарнї полїтичні непоплатні часописи... чому? бо у ненавистних „Баденюків“ все таки більше серця до своїх, як в опозиционїстів. Се факт!

Львівска руска громада з малими виїмками, то взорець громади до крайности нещирої, котра тілько дибле на те, аби всїх і вся розбивати і розганяти на чотири вітри. Якась дитинна слїпа злоба заморочила їм так голови, що в толоченю людий находять одиноку цїль і вдоволенє. У противника не бачуть нїчого доброго, воєнне гасло: щадити вояків, а по битві бути для противника приятелем, їх нїчо не обходить. У своїм гнїздї киснуть, повні нещирости і їди, не оглядаючись на те, що може стати ся за кілька лїт.

А провінция, котра вміє ставити до товариства ріжні жаданя „на европейский лад“ що-до книгарнї, *Зорі* і т. п., видасть ся кождому просто сьмішною, коли скажемо, що цїлі гори книжок залягають маґазини товариства Шевченка і майже нїхто їх не купує, а до *Зорі* докладає товариство що року около 2000 зр. Як можуть книгарня і всякі видавництва розвивати ся, коли они покупнїв не мають у нас? Чи не лучше було би, аби кождий „проєктовець“ намовив десять своїх сусїдів, щоби на книжки відкладали хоч 10 зр. на рік? Тодї би настала потреба і книгарнї „на европейский лад“ і поправи *Зорі* і т. п. Ласкавий читатель, котрий нїколи до ґазети не писав і редакций не бачив, не має найменьшого понятя о тяжкій роботї кождого автора, за котру він у нас не дістає нїчого, о трудах редактора, котрий не має чим помічникам платити, о клопотах видавцїв, котрі, видавши й цїнну книжку, бачать, що дармо викинули гріш, бо Русини до того всего ще зовсїм не доросли. Туди киньте ся, всї жалібники і проєктовцї, туди до несовістних передплатників, до темних „інтелїґентів“, до тих, що книжку не вважають нїякою власностию, і навчіть їх, що без їх сумлїнної помочи нї книгарнї не буде, нї *Зоря* не розвине ся ще лїпше, нї видавцям не прийде охота марно викидати гроші, нї авторам не схоче ся писати!

Се все штучний розвій у наших видавництвах, підтримуваний за волосє, аби не втопив ся в байдужности рускій. І тут,

---

15)

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

(*Дальше*).

Вуйко видивив ся на мене.

„Помиляю ся?“ кликнув „помиляю ся?“ Так тобі сей пройдисьвіт не завернув голови? Чому-ж ти осьвідчин чесного, поважного чоловіка не хочеш приняти? Надїєш ся певно, що він ще поверне і поведе тебе до слюбу? То я помиляю ся, коли кажу, що поміж двома нездоровими умами істнує якась одинаковість і— симпатия? Другим (говорив вуйко сильно зворушений дальше) була би певно така сьмішна думка і в голову не прийшла, бо нї він не має нїчого, нї ти не маєш; однак менї накинулась она в послїднім часї сама на силу, хоч я за нею не дуже й глядав. Ти сама зрадила ся, хотяй нераз не промовила і слова. О!“ кликнув огірчений „коли-б твій батечко-фільозоф міг тепер твоє поведенє бачити, тїшив би ся!“

„Тїшив би ся, вуйку, справдї, як би заглянув у глубінь моїх думок“ — відповіла я гордо, „Ми з Орядином — не крию ся з тим — розуміли глубоко одно другого: ми мали однакові погляди майже під кождим взглядом. Однак що-до любови, вуйку, то (тут усьміхнула ся я мимоволї гірко) ми закінчили вже, заким ще зачали! Коли кажу, що не можу за Льордена вийти, то не длятого, щоб я ждала на Орядина, нї, нї! Лише тому, що в моїм серцю живе для него, для Льордена, сама ворожа споминка. Я завзята“ говорила я дальше вже тремтячим голосом „зломлю ся або стану ся для него і для себе важким горем, але я не зігну ся нїколи, вуйку, нїколи!“

„Ну-ну! се гарні слова, чисто панянські, дївочі!“ — обізвала ся тїтка. — „Нема що казати. Впрочім нїчо тобі не поможе. Твої приватні чутя і думки не повинні в тій справі відгравати великої ролї, бо они псують твою будучність: Богу дякувати, що ще і ми маємо якесь право докинути деяке слівце до твоїх рішень. Ми, твої добродїї, заступники безталанних родичів твоїх, ми кормилицї твої. Чи ти чула? Ти гадаєш, що такі партиї, як Льорден, валяють ся по дорозї? Ой нї, нї! Ти мусиш за него вийти! Для тебе нема лучшої забезпеки на будучність, як та, а навіть і надїї на иньшу нема. Наш дім не порожний, Лена і Катя також жиють, а хлопцїв треба ще довгий час спомагати, доки вийдуть на людий і будуть мати свій кусник хлїба. Схаменись, кажу послїдний раз по доброму! Хиба ти задумуєш і дальше наш гірко зароблений хлїб їсти, кров нашу ссати?“

„Ой тїтко!“ зойкнула я „бійте ся Бога!“

„Чого-б я мала Бога бояти ся? Се, що я кажу, правда, і з тим стану хотьби і до сповідии. Лучше ти бій ся Бога! Се в тебе нема сумлїня і уваги. Але я вже сама поведу тебе, так як я хочу! Абись знала, що з хвилини, в котрій відмовиш Льорденови, стане мій дім для тебе зачинений! Шукай собі тодї иньшої стріхи і иньшої рідні. Шукай тодї собі свого реформатора!“

Я відвернула ся мовчки, притиснувши долонями виски, а она гукала дальше:

„Треба мати щастє! Друга радувала-б ся на цїлий сьвіт, що єї спасає чоловік з таким становиском від голоду і холоду, а ту она...“ і урвала. „Впрочім добре єму так!“ додала з якоюсь злобною утїхою „коли вже не знав иньшого вибору. Правду сказавши, я мала єго за розумнїйшого чоловіка, а тепер переконую ся, що в него курячий розум. Найже радує ся тепер гарною Льореляй!“

З сильно стуленими устами і болїсно стягненими бровами стояла я як перше коло вікна, дивила ся в ніч. Серце било ся глухо, а за чолом мчали ся божевільні, попутані, сполохані думки, шукаючи виходу з сего положеня. Однак дармо! Они не приводили нїякої полекші, нїякого ратунку, нїякої помочи! Всюди спотикала я перепони, була всюди непотрібна.

„Гляди лише туди, гляди! (слова єї падали мов удари на мене). Може він вирине з чарівної темряви і визволить тебе від земских мук!“

„Коби виринув!“ вмішав ся вуйко. „Але тої хвилї не діжде ся мабуть нїхто. Бог знає, в якім закутку сьвіта волочить ся він і чи поверне ще назад сюди!“

„І чого-б мав ще назад повертати, якого

як і в політиці, нехай не стане кільканайцятьох людий, то все „в лоб возьме!“

Волохи і Купчанко. В 42-ім числї Gazet-и Bucovinei читаемо новинку про „*Австрийских зрадників вітчини.*“ Під сим заголовком подають дневники мадарскі вістку, що на бенкетї в Москві в честь заступників заграничної праси публіцисти австрийскі Купчанко і Каляс говорили против-австрийскі тоасти. Один з них мав сказати отсї слова: „Коли підношу сю чашу за здоровле царя і за московску прасу, то висказую заразом горяче бажане, щоби ми діждали ся тої хвилї, коли всї Славяни австрийскі, котрі тепер стогнуть в австрийскім ярмі, станут, підданими московского царя“. Отже таку нотатку поміщае тепер, як щось незвичайне, волоска ґазета, котра заступае тих людий, що ще до недавна благословили Купчанка за его роботу на Буковинї.

Варто при сїй нагоді пригадати, що лучить до нинї барона Мустацу, Гр. Купчанка, Козаркевича і Тиміньского і яку они творять спілку на погубу Руси. Бар. Мустаца умавляв ся перед кількома лїтами з Купчанком, аби той приїхав ту аґітувати, розуміе ся, против руских народовців. Пок. Морар благословив уже Купчанка на сю роботу. Коли-ж знаний процес скомпромітував і Купчанка і его повірника Козаркевича, редактора *Православной Буковины*, бар. Мустаца постарав ся о засноване *Бук. Вѣдомостей*, при помочи п. Тиміньского. Вся та компанїя маленька, але чесна, мала і мае на цїли, здержувати всїми силами розвій Русинів. Они себе й доси взаїмно вихвалюють та підпирають у своїх часописях.

Торік на засїданю буковиньского сойму дня 1-го лютого п. Тиміньский відрекцував ся, що его партия „не мае нїякого дїла з Купчанком“. „Чи він який російский полководець, чи ґенерал, чи небезпечна особа, перед котрою Австрия мала би тремтїти?“ — питав ся тодї п. Тиміньский, коли вже перейшов метаморфозу з народовця на „рутенця“. Ну, а тепер, сама волоска ґазета записуе, що Купчанко мав в Москві противавстрийский тоаст...

Єсть у тої маленької компанїї як би умовлена тактика. Удае нераз, що один про другого знати не хоче, але в результатї бачить ся одно: всї йдуть против народу і працюють над его знищенем. Всї ті перекинчики-Русини липнуть до Волохів, бо знають, що у тих також не що иньше на цїли, як нївечене руского народу.

Румунїзаторскі заходи в Кучурові Малім. Кучурів Малий — чисто руске село; але е там сьвященик Волох о. Омелян Грибовский, завзятий румунїзатор — і тому в рускім селї появила ся нараз справа, подібна як в Іпотештах. Аби Русини в Галичинї вчили ся від Волохів, як зискуе ся селян, варто їм сказати, як Волохи собі поступають. Від трех лїт на Зелені сьвята спроваджуе собі о. Грибовский питомцїв з Черновець, котрих реверенди все тримають ся пп. Ончулка і Стефановичка. Всї они, аби зискати собі руских селян, особливо режешів (шляхтичів), роблять ся великими народолюбцями, пють разом з ними і танцюють. Сих Зелених сьвят устроїли також народну забаву в лїсї та збирали гроші на свої цїли. Син пароха, правник, сам шинкував пиво для селян. До 10 год. в ночи мали Кучурівскі селяни і селянки честь забавляти ся з черновецкими панями і панами. А все лиш на то, аби заложити в Кучурові Малім школу для волоскої мови. Румунїзатори намавляли постарати ся лише о хату на школу і опал, а они вже два рази на тиждень будуть посилати учительку, щоби вчила Русинів по волоски.

Так заходять ся Волохи коло руских сїл, а їх чисто волоскі села жиють у такій темнотї, як рідко подибати. Ми не маемо страху за свої села, бо фактом есть, що наш нарід, яко культурно висший, асимілюе Волохів так, що в третїм поколїню ті вже своєї давної мови не знають (як стало ся в богато селах, а хоч би на передмістях черновецких). Фактом есть, що рускі села в румуньских повітах (як в сучавскім, кімполуньскім) до нинїшнього удержали ся і не зволоцили ся. Заходи румунїзаторів не принесуть їм такого хісна, як они сподївають ся; а недбалість о власний нарід зверне небавом волоских селян против волоских панів, так як в Галичинї станули Мазури против своїх панів. Тодї для румунїзаторів настануть гіркі часи.

Краева експедиция з Галичини до Бразилії.

Мимо всїх нарад, роздобарювань і ухвал еміґрация з Галичини до Бразилії не тілько не устае, але як раз в послїднім часї почала наново зростати. Здавалось би, що тут би вже раз пора міродайним руским кругам заняти ся рішучо сею справою, поінформувати про еї хвилевий стан публику, подумати про пораду й поміч, а взглядно зробити рішучо прессію на тих, що до них поради й поміч належать. Здавалось би, що таке полїтичне, та ще опозицийне товариство як „Народна Рада“, під проводом опозицийного посла Романчука, або й така часопись як „Дѣло“ — повинні би старати ся в сїй справі в кождім часї о як найточнїйші вісти й сим бодай причиняти до започатя якоїсь більше рішучої зарадчої акциї. Так що-ж — коли треба бризнути правительству в очи, що еміґрация е наслїдком полїтичної прессиї правительства на сторонників т. зв. опозицийної полїтики, то п. Романчук все готов забрати голос; коли-ж іде не о фрази і крутїне, а позитивну працю, хоч би найменьшу, тодї „Дѣло“ — зволїкае навіть з міщенем готових вже ірформаций; о якій небудь иньшій дїяльности наших опозиціонїстів вже й не згадувати!

За кілька днїв мае виїхати з рамени галицкого видїлу краевого експедиция до Бразилії, зложена з о. Воляньского й д-ра Г. Семирадского в цїли вислїдженя положеня галицких еміґрантів тамже. Після оголошеного в часописях пляну мае ся експедиция звидїти провінциї з клїматом зносним, то зн. Парану, Катаріну і Ріо-Неґро да Суль, — де всюди однакож наших еміґрантів майже нема, — а з горячих провінций зачінить она лише о Сан Павльо, погранич-

---

біса, і кому би захотїло ся его?“ питала тїтка сердито.

„Захотїло ся! Кому би его захотїло ся, Павлинко? Маевскому? Той не тужив за ним нїколи. За ним питають з суду. Якийсь брат его батька, про котрого говорили, що хотїв его взяти за свого, помер і лишив ему цїлий свій маеток. Подумай собі, Павлинко, такому гуляцї маєток!“

„Йой, Боженьку! та що ти кажеш, Мілечку? чи то правда?“

„Сьвята правда, Павлинко!“

„І я-ж не кажу завсїгди, що треба мати щасте!“ застогнала она. „Але-ж і вибрав собі наслїдника, нема що казати! за одну нїч прогайнуе довголїтну працю. І кажеш, Мілечку, цїлий маеток?“

„Цїлий, Павлинко. Він не мав нї жінки, нї дїтий!“

„І богато-ж его там?“

„Не знаю. Мабуть звичайний собі маеточок селянина-ґазди. Небіжчик, чую, жив лише в тім господарстві, пхав у него весь свій гріш.“

„Щоб опісля розийшов ся за одну нїч!“ докінчила тїтка злобно.

„А що-ж! Оно завсїгди так буває. Одні суть пчолами, а другі трутнями.“

„Нема правди на сьвітї, Мілечку!“

„Нема! і я так скажу! Я працюю цїле житє, гарую як чорний віл, анї не граю анї не пю, а все я жебрак! А другий і не робить і не дбае, а ему дістане ся нї сяк, нї так— ет! „правда“!“...

„А що Маевский на то, Мілечку?“

„Е, що Маевский! Він говорить тепер так, як би любив Орядина Бог знае як. Зве его добрим хлопцем і каже, що хотїв би, аби він повернув до дому на якийсь час „віддічнути.“ Се він певно тому так каже, бо Орядин, по одержаню одної половини гроший від Маевского, зрік ся другої. Впрочім може хоче і видурити від него спадщину; бо він, як я думаю, великий рахмайстер!“

„Ну! а я-ж не казала, Мілечку? Гой! гой! старий лис, хто его не знае! І я певна, що то ему вдасть ся!“

„Га! з капіталом в руках можна нинї всего добити ся. Впрочім лїпше най бере Маевский, нїж мае взяти якийсь жид, бо сяк чи так, а та праця селянина опинить ся в руках жидівских! Орядин розвіе єї скоро!“

„Страх, Мілечку! В мене аж нерви задрожали!“

„Прогайнуе, програе! Вже коли не бояв ся він свого вуйка — все-ж він вуйко! — віддати в руки лихваря, то він і свою душу годен за гроші продати, а не то кусник землї, не здобутий власною працею!“

„Не прогайнуе! не програе!“ відповідав в моїй души якийсь голос, і він рвав ся менї на уста, щоби станути в оборонї того, що був в тій хвили далеко і не міг ему боронити ся; однак сей голос застрягнув менї в горлї і я усьміхнула ся злобно. Ба! що я видумала! Звідки я знаю, що не прогайнуе? Де запорука? Звідки я знаю, який він тепер і чи я дїйсно знала его добре? Тепер лежать між нами два роки і то, що его побідило, а менї болю завдало. Я-ж сама вже не та, що була. Тепер немов дозрільша стала. Отже що нас вяже? Тота одна тодїшна хвилина, „любов“ тота? Нї! Він вільний, свобідний тепер, пан своєї долї — а я... ха-ха-ха! царівна для себе!“

Менї остало ся з собою закінчити.

І я знов пірнула думками Бог зна куди.

Тїтка як би угадала мої думки. Звернувшись по короткій глубокій задумі до мене, промовила сухо:

„Ми віддалились трохи від властивого предмету, однак я думаю, що справу треба закінчити, і що не будеш нас тут до півночи держати. Нинї мусить зробити ся всему конець, а який конець, знаеш!“

Мене обгорнула шалена роспука і я приступила до неї.

„Даруйте менї лише сю одну нїч!“ вирвалось мов зойк з моєї груди.

„До чого? аби комедию продовжати? Ти чула, що я говорила, і так мусить бути!“

„Даруйте!“

Єї очи спинили ся лячно на менї і она відступила ся від мене.

„Про мене!“ сказала опісля. „Іди, однак будь хоть сей однїсенький раз, хоть на одну хвилину для себе самої розумна; а потім (т. е. по вінчаню) як собі хочеш!“

*

Ясна ніч настала вже давно, а я все, ще не спала.

Я мучила ся.

По великій віконній шибі била ся кутиками якась велика муха, бренїла безустанно. Раз тонесенько, жалібно, однозвучно, а раз нетерпеливо низше і низше, опісля знов болючо.

Я лежала мов тяжко хора. Побиваючись божевільними думками, замітила я, що заслуху-

не з Параною. Супротив сего, що більша половина наших еміґрантів знаходить ся як раз в провінциях горячих і що в будучности є такі-ж вигляди, що еміґранти наші по найбільшій части будуть діставати ся до горячих провінций з кліматом убійчим на вимерте й невільничу роботу, згадана експедиция, ограничаючи ся до лучших провінций, подасть зовсім хибний образ еміґрациї. Не знаємо, хто подав повисший плян для експедициї, але то знаємо, що коли би хто сьвідомий відносин еміґрацийних в цілій Бразилії хотів конечно подати тенденцийно-користний образ положеня тамошних наших еміґрантів, то як раз ограничив би ся до провінций о ліпших услівях санітарних і економічних, а промовчав би провінциї Minas Geraes, Rio Janerio, Espiritu Santu, Bahia, де тисячі-тисячі наших селян умлівають від невільничої роботи й мруть від убійчого підсоня.

Тож мусимо жадати від згаданої експедициї, щоби она подала повний образ долї наших еміґрантів, щоби то, що є найбільше визначне для еміґрациї бразилійскої, не було промовчане, а противно — для остереженя жертв проголошене, і в сїй же цїли жадаємо, щоби експедиция не ограничала ся на провінциях ліпших.

В послїдних місяцях стала еміґрация до Бразилії так сильна, як нїколи, так що дивувати ся треба, звідки у нас бере ся тілько родин, що мають по кілька соток на оплачене дороги. А річ се дуже проста. Аґенти портові, н. пр. з Бреми, видають на шифкартах по піcланю на них завдатку посьвідчене, що шифкарта цїлковито уплачена. Таким способом тутешні власти не можуть здержувати еміґрантів, хоч ті в дїйсности не посїдають потрібних на дорогу гроший. Еміґранти доїзджають до порту. Там мають вибір — або вертати до дому, або — їхати до одної з горячих провінций, до яких все знайде ся вільний переїзд. В той спосіб число везених на неволю й смерть все зростає...

Що-до вибору депутатів, то уважаємо вибір о. Воляньского зовсїм відповідним: о. Воляньский знає положене фермерів і робітників в ріжних станах північної Америки й може порівнати его з положенем колоністів Парани й робітників на плянтациях бразилійских.

Натомісць др. Г. Семирадский дивить ся на еміґрацию з сторони по своему понятого „інтересу народового“ і є в Галичинї головним прихильником Бразилії. Отсей „інтерес народовий“ може більше нїж не один аґент кинув жертв на бразилійску погибель.

Належало би провірити, хто каже правду, чи ц. к. консуляти, що раз-по-раз перестерігають перед сею погибелию, чи прихильники Бразилії й їх неточні й односторонні інформациї?

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 9-го червня 1896.

З Самбора пишуть нам: Дня 18-го червня с. р. устроює виділ філїяльний Товариства „Просьвіта“ в Самборі в салї ґімнастичній „Сокола“ при ц. к. ґімназиї віче ґосподарско-промислове з слїдуючою проґрамою:

О год. 9-ій відправить ся богослужене в місцевій церкві. О год. 10-ій відкриє заступник голови збори. Відчит вп. Короля, делеґата Головного Видїлу з ґосподарства рільного. Відчит д-ра Теофіля Кормоша, адвоката краєвого в Перемишли, о касах задаткових і спілках ґосподарских. Внесеня членів. Безплатне льосоване предметів ґосподарских, призначених для членів філії Товариства.

Видїл філїяльний при підмозї і помочи Головного Видїлу закупив за значну суму грошеву ріжних знарядів ґосподарских, котрі члени філії Товариства „Просьвіта“ даром будуть вильосовувати.

З огляду на відчити о жизнених справах, відносячих ся до ґосподарства рільного і справ економічних, виголошених людьми знаними з науки фахової і досьвіду, надїємось, що Вп. члени зберуть ся в значнім числї, та запросять до участи людий охочих до приступленя в члени Товариства.

Отців духовних і грамотних людий просимо о оповіщене і розповсюднене сего оголошеня в своїх приходах.

Від Видїлу філїї Товариства „Просьвіта“.

Виставу і преміоване худоби селяньскої устроює стрийско-жидачівский відділ гал. товариства господарского ві второк 16-го червня в Стрию, а в середу 17-го в Жидачеві. Вистава в Стрию буде получена з торгом на худобу до розплоду.

Електричне осьвітлене в Чернівцях може принесе якусь користь мешканцям міста. Але то залежить лише від громадскої ради. По довгих нарїканях рішили ся деякі радні, домагати ся побільшеня лукових лямп о 6 штук: також число жарових лямп має в поодиноких улицях значно побільшити ся. Окрім улиць заяснїє електричне сьвітло також в школах. І так черновецка висша ґімназия замовила вже електричне сьвітло для канцеляриї директора, комнати на конференциї, салї ґімнастичної, ріжних кабінетів і бібліотек, та для кількох клас. Є надїя, що иньші школи возьмуть собі ґімназию за добрий приклад.

Буковиньскі льокальні зелїзниці. Від середи почавши аж до 30-го вересня будуть поїзди чч. 2655 і 2656 на шляху Глїбока-Бергомет їздити щоденно. В тім самім часї будуть на шляху Карапчів-Чудин поїзди чч. 2753 і 2754, 2755 і 2756 їздити кождого понедїлка, середи і пятниці. А від 1-го липня до 31-го серпня буде на шляху Бергомет-Межиброди їздити поїзд ч. 2655 кождого вівтірка і пятниці, а поїзд ч. 2656 кождого понедїлка і четверга.

Не знати, що хоче Buk. Post осягнути своїми брехнями. По справозданях з віча в Заставнї в ріжнив ґазетах сей орґан бар. Мустаци на кінци —сказавши по просту — збрехав, що віче в Заставнї розвязав комісар правительственний. Се неправда! А подала єї Bukowiner Post хиба на се, щоби більше ще оправдати надане їй прізвище Buk. Pest, а не Post.

Львівскі челядники столярскі розпочали в понедїлок страйк. В недїлю відбули они нараду в салї ратушевій і рішили переговорювати що-до своїх жадань не з поодинокими майстрами, а з заступниками всїх майстрів. Они жадають 10-годинної працї і найменьшої платнї 1 зр. 30 кр. денно. Деякі майстри погодили ся з своїми челядниками, так що лише одна часть челядників страйкує.

„Бурею в шклянцї води“ називають *Бук. Вѣдом.* протест наших учителїв против знаної зневаги і на адресу учителїв кажуть ще: „Лучше би було: ший шевче чоботи, кравче пильнуй штани, а учитель букваря і таблиці!... Нїяк не признаємо первому лучшому недовареному (!) під взглядом образованя сельскому учителю патента на одинокого піонера культури, а вже найменше признає єму всякий умний чоловік право бавити ся в полїтику.“ На то ми скажемо таке: Як би ми справдї мали своє духовеньство на Буковинї по руских селах, а оно розуміло свою задачу, то, певна річ, оно було би також піонером культури по селах. Але такого свого духовеньства, кромі кільканайцятьох панотців, ми на Буковинї не маємо; отже не диво, що силою самого факту на чолї руских селян стають рускі учителї яко проводирі. Учитель через те ще не „бавить ся в полїтику“, коли свої заходи в школї хоче в селї скріпити ще читальнею, против котрої майже завсїгди повстає сьвященик. Чи сьвященик в такім випадку заслугує на імя більше інтелїґентного чоловіка, як „недоварений“ учитель, се рішити полишаємо всїм чесним людям. Ми не є за тим, аби учителї „бавили ся“ в полїтику, але ми є за тим і мусимо бути за тим, щоби він поза букварем і таблицею чув ся також австрийским горожанином, а не невільником! Коли Волох силує ся руску школу зволощити, то се є полїтика, против котрої мусимо протестувати: коли-ж Русин учитель в рускім селї в рускій школї хоче остати ся Русином і прилюдно признавати ся Русином, то се не є полїтика, то тут єму не годить ся казати: „Швець знай свое шевство!“ Зовсїм таким самим правом можна би то сказати й духовеньству, а чому-ж *Бук. Вѣд.* того не кажуть?

Замісць дальших слів, котрих не хочемо марно тратити, бо горбатого й могила не виправить, записуємо, що 28 учителїв з вижницкого повіта прислали на наші руки також протест против зневаги від *Бук. Вѣд-ей.* Між иньшим сказано в протестї: „Хоч які мізерні і бідні ті *Бук. Вѣд.*, хоч як они воюють ложею і обманьством, а нїчого пожиточного нїколи не напишуть, то все таки не думали ми, щоби они відважили ся сягнути по честь не одиниць, але цїлого стану учительского, приписуючи нам безхарактерність. Не думали ми, що *Бук. Вѣд.* відмовлять нам почутя гідности і обовязку, називаючи нас людьми з підорваним щастем“. Отже протестують ті учителї і заявляють, що сьвідомо солїдаризують ся зі своіми провідниками-патріотами в кождім дїлї, а кожду безличну напасть відкидають з погордою. Протест сей підписали отсї пп. учителї: Б. Рубіш, К. Цурканович, Е. Недїльский, І. Лучиньский, М. Понич, К. Альбота, П. Андрюк, І. Міронко, В. Григорович, Іп. Влад, І. Крилатий, І. Велигорска, В. Чеховский, Балошескул, Андріевич, Із. Годованьский, В. Стефюк, Т. Чарнецкий, Н. Щупак, Лупул, Стремковский, З. Шольц, В. Завадюк, М. Іваницкий, Брандль, М. Данчул, Ад. Іллї, Т. Малик.

Нерівною міркою міряють заслуги около міста в Чернівцях. Небавом має в Чернівцях стати памятник визначного парляментариста Костя Томащука, родом Русина, котрий опісля належав до стовпів лїберальної лївиці. Що місто хоче оказати заслуженому чоловікови свою вдячність, се вправдї дуже похвальне, але чому не пошанує оно так само заслуги свого бурмістра Петровича? Всї признають, що заслуги того чоловіка для міста суть незвичайно великі, і рада громадска навіть ухвалила поставити єму памятник, але до складок якось не забераe ся. Чи тут не завинила дещо партийність?!

Відпуст в Дорошівцях з дня 21-го мая дав *Буков. Вѣдомостямъ* нагоду, розхвалити дуже своїх поклонників, кількох сьвящеників, що були на відпустї. Помістили навіть письмо якогось школярика з подякою для місцевого пароха, Манастирского, котрому приписано всю заслугу около підвигненя села. Нам пишуть з Дорошовець, що та подяка школяря — зовсїм не вироблена ним; що о. Івановича з Репужинців, котрого бачив дописуватель *Бук. Вѣдомостей*, зовсїм на відпустї не було, і що дописуватель був на стілько несправедливий, що не приписав нїякої заслуги управителеви місцевої школи, котрий уже 26 лїт працює в селї. Наш допису-

---

валась мимовільно все наново в той тонесенький, жалібний бренькіт. Що їй такого? Чого побивала ся? Чи єї мучила туга за полетом в зористу холодну ніч, і она товкла ся, шукала даремно виходу? Чи може попала ся нехотячи в павутину, а та, уклавшись на нїжні крильця, гамувала єї? Коли-б так, то я знала вже наперед, що з нею стане ся. Звільна або й нагло спустить ся звідкись з гори на ню павук, ухопить ся єї тонесенькими, довгими ніжками, обпутає, обмотає... Они хвилину поборють ся... она в борбі зойкне дивним, тонесеньким голосом; опісля він переможе єї і таки висcе кров...

Се знала я вже наперед.

І знов стала я про себе думати. Чому звернули ся мої думи до минувшини, коли передо мною спинила ся вже будуччина? Передо мною виринали картини з моїх наймолодших лїт. Я думала про померших родичів, про бабуню, і про те, що она менї завсїгди о них оповідала. Прим. як нераз радили ся над моєю долею. Я була в них лише одна однїсенька і тому мало все добро сьвіта менї припасти. Батько пестив мене, майже не випускав з рук, а мати розпадала ся...

Та ба! настав такий час, що все розпало ся...

Обернувшись бистрим рухом до стїни, склонила я голову глубше ку грудям, притиснула розпалене чоло до холодної стїни. Скоро спливали великі горячі слези по лицю...

. . . .

(Дальше буде.)

ватель звертає справедливо на се увагу, що „хвальба чужими мозолями“ обиджає людий, що довгі літа працювали для села.

Борба між двома Кутами. З Іспаса пишуть нам: Читали ми недавно в *Буковині,* як Лужани гірко але й завзято бороли ся із своїми іновірцями і аж завдяки руским товариствам в Чернівцях перемогли їх і стали панами у своїм власнім селї. Віримо Лужанам тай знаємо, що не легку мали роботу з іновірцями; то треба рукави порядно закотити, хотівши їх перемогти. Але такої борби, як ми маємо в Іспасї, то мабуть нїгде нема, бо ту борють ся самі селяни між собою. „Горішний кут“ забрав керму громадску в свої руки і далї на „Долїшний кут!“ Причина борби така: Іспас має кілька тисяч морґів громадского лїса і толоки, котрими, розуміє ся, завідують громадскі керманичі. А що в тім їх господарстві найшло би ся гріхів не лише на ґелетку, але й на корець — то своєю дорогою! З тої причини дуже завзято відбули ся вибори на радних громадских на днях 28, 29 і 30 мая. Горішний кут уживав всеї сили і не дуже чесних способів, аби лиш не подїлити ся властию з Долїшним кутом. Були притім ріжні надужитя, підмови і обманьства. Єсть в Іспасї досить просьвічених людий, та що з того, коли они всї самолюби і зухвалі; в них то велика честь і слава, коли свого начальника потягнуть перед суд присяжних, — на панотцїв і учителїв комісия з села аби не виходила — отсе їх „найлїпші“ прикмети, — а то, що їх читальня від кількох лїт спить сном глубоким, годї їм і випімнути, такі фудульні! Але вже не довго будуть такі люди перед вести в селї, бо небавом в Іспасї повстане нова читальня Руской Бесїди, а коло неї певно зберуть ся самі найчеснїйші ґазди, котрі вже обдумають спосіб, як завести лад в селї.

Антисемітизм у Львові. В недїлю вечером грала коло реставрациї в т. зв. поезуїтскім городї у Львові оркестра почтового клюбу. Коли в парку і в рондо зійшло ся велике число гостий, заграла оркестра марш Люеґера. Посипали ся гучні оплески, а жиди зачали тодї відгрожувати ся і ганьбити, але видячи, що суть в меньшости, забрали ся скоро з города. Хоч і як скромна та антисемітска манїфестация у Львові, то она все таки наробила богато шуму.

Мундури студентів, котрі мають бути обовязкові з початком сего року шкільного в галицких середних школах, причинять ся напевно до зменьшеня фреквенциї з школах середних зі шкодою біднїйшого населеня, бо в неоднїй ґімназиї або школї реальній більша половина учеників не буде мати за що справити собі мундурів. Kurjer Stanisł. доносить, що тамошні власти шкільні обчислили, що на 520 учеників тамошної ґімназиї 297 не буде в можности з причини великої бідноти, справити собі з початком року шк. 1886/97 приписаних мундурів шкільних, бо мундур в Станїславові коштує 24 зр. — З сего видко, як дуже оправдані були закиди пос. Заячківского в соймі, але на жаль его внесеня, аби умундуроване не було примусовим, не принято, а з сего вийде тепер шкода і для шкіл і для біднїйших верств.

Приватна клїнїка хіруґічна

(Приватна лїчниця операцийна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

емерит. **оператора** ц. к. хіруґ. клїнїки унїверситеской *Більрота-Ґуссенбавера* у Відни

находить ся

в **Чернівцях,** улиця Мецґера ч. 25.

В справі приниманя хорих і иньших інформаций треба удавати ся до управителя приватної клїнїки **д-ра Квятковского** в Чернівцях, улиця ратушева (дім Вішоффера). (8—100)

Телєґрами „Буковини“.

З дня 9-го червня 1896 року.

Будапешт. Вчера принимав цїсар депутацию старостів угорских під проводом президента мінїстрів Банфіого. На промову Банфіого відповів цїсар, що надїє ся доброї управи не лише для добра краю, але також для повного вдоволеня монархи, котрий лише в задоволеню і щастю населеня находить своє найвисше щастє.

Будапешт. По торжественнім засїданю обох палат пішли посли під проводом Сіляґіого до замку. Сіляґі піднїс в своїй промові одноцїльність угорскої держави, конституцийну независимість, старинні свободи і одноцїльність угорскої нациї, а опісля великий інтерес, який мають обі части держави у процьвітї австро-угорскої держави. Скінчив запевненем о вірности Мадярів. Цїсар відповів, що Мадяри лише тодї були щасливі, коли були вірні королеви і церкві. Бит австро-угорскої держави конче потрібний в Европі і тому є найсьвятїйшим обовязком монархи, боронити еї ненарушимість. Спільність інтересів обох частий держави є в тім дана, нехай отже они подїлять ся що-до прав і обовязків. — Вечером було місто гарно осьвітлене. В цїлім краю праздновано вчерашний день.

Любляна. Посол до ради державної, декан Клюн, помер в Будапештї.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 8-го червня 1896.

		Львів.				*Чернівцї.*		
Пшениця . .	від	7.40	до	7.65	від	7.15	до	7.20
Жито . . .	„	6.—	„	6.40	„	5.70	„	5.80
Ячмінь бров. .	„	5.—	„	5.50	„	5.50	„	5.60
Ячмінь простий	„	4.50	„	4.75	„	4.60	„	4:65
Овес . . .	„	5.50	„	6.—	„	5.10	„	5.20
Ріпак . . .	„	8.75	„	9.15	„	8.25	„	8.50
Горох . . .	„	4.80	„	6.50	„	5.—	„	6.—
Вика . . .	„	4.50	„	4.75	„	0·—	„	0.—
Льнянка . .	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Біб	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Бобик . . .	„	4.25	„	4.50	„	0.—	„	0.—
Гречка . . .	„	6.80	„	7.20	„	0.—	„	0.—
Конюшина черв.	„	25.—	„	35.—	„	28.—	„	31.—
Конюшина біла	„	25.—	„	40.—	„	0.—	„	0·—
Конюш. шведск.	„	30.—	„	35.—	„	0.—	„	0·—
Кукуруза нова	„	5.—	„	5.50	„	4.30	„	4.35

Хміль 00.— 00.— злр. за кільо у Львові оковита за 10.000 лїтрів 12.50—12.75

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$
до Львова								
З Відня, Кракова . . .	1^{30}	$5^{\underline{10}}$		$6^{\underline{55}}$	$9^{\underline{30}}$	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова .	$9^{\underline{55}}$	.	.	$6^{\underline{13}}$	7^{28}	$2^{\underline{01}}$		
З Підволочиск	2^{30}	$10^{\underline{05}}$	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	$9^{\underline{50}}$	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия.	.	.	.	$12^{\underline{10}}$	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия . .	.	.	.	$10^{\underline{10}}$	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг) .	.	.	$8^{\underline{45}}$	.	.	.		

Відходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня . .		2^{50}	$11^{\underline{00}}$	$4^{\underline{40}}$	9^{55}	$6^{\underline{45}}$		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{30}	$10^{\underline{45}}$		
„ „ з Підзамча .	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{48}	$11^{\underline{12}}$		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{25}	2^{45}	$10^{\underline{15}}$		
„ Стрия	.	.	.	$5^{\underline{22}}$	9^{35}	$7^{\underline{22}}$		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	$7^{\underline{05}}$			
„ Сколього і Стрия . .	.	.	.	.	.	3^{05}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг) .	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Руской Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA KUL